

INSERTIUNI:

se plătesc cu prețuri foarte reduse.

Manuscrisurile sunt a se adresa redacției și acelea nu se înapoiază.

Epistole nefrancate nu se primesc.

ABONAMENT:

Pe an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor.

Pentru plugari—țărani pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate: Pe an 16 franci.

Un număr costă 12 bani.

ACTIVITĂȚEA

EDITOR, PROPRIETAR ȘI ȘEF-REDACTOR:

DR. AUREL MUNTEAN

Apare în fiecare Joi.

REDACTOR RESPONSABIL:

LAURIAN BERCIAN

Măria-Mea! Măria-Sa!

Sub acest titlu »Ujság« din Cluj în Nr. 128 comunică o jalbă a unui cetitor din Orăștie, prin care arată, că elevele dela școala elementară și civilă titulează pe învățătoare cu »Măria Ta«. Aceasta o fac la porunca superiorității școlare, pentru-că directoara așa pretinde dela colegele sale, acestea însă dela eleve.

Lucru ciudat și hazliu!

Poftească ori și cine a cugeta, că o copilă de 6—7 ani, care până acum pe toți îi numea bădiță și leliță în nevinovăția sa copilărească; acum când a ajuns a fi încredințată pentru creștere unor mâni străine, se pune în poziție și față de a doua sa mamă zice:

Măria-Ta, ce poruncești?

Pe când inima sa ar avea dorința a se adresa cu:

Leliță dragă, ce pottești?

Dară nu-i permis! Aceasta o oprește aspra poruncă și dacă cumva s'ar scăpa cu gura în credința sa copilărească, poate că ar fi remunerată și cu smiciaua.

Epidemia titlaturilor în viața socială și în referințele noastre o putem numi o sclintitură vrednică de ris.

Cea mai mică titlă, ce i-se cuvine unui om inteligent la noi este: Măria-Ta! Incerce-se cineva și zică azi cui-va spectate D le, cum spumegă de mânia, cum va fi înjurat pentru acest epitet dejositor.

Sunt eu doară hamal? că mă titulezi așa?

Dacă există această grandomanie între bărbați, cu cât mai vartos sufer femeile. Dacă agrăești azi pe o fetiță

de 15 ani pe nume, atunci »Măria-Sa« te privește de sus până jos, încât mai bine ai dori să te bagi în pământ, decât să privești în ochii atărei coconiță inocentă și tinerică.

Azi toți și toate sunt, »Măria-Ta«, bătrân, tinăr; avut, sărac, nobil, țeran; învățat, prost... toți sunt »Măria-Ta« și nu Aniță, Mărioară, ba nici Domnișoară sau coconiță. Măria-Ta — sau mai mult — mai pe jos la nici un cas.

Cu un cuvânt: în lumea noastră de azi numai »Măria-Ta D le« și Măria-Sa D-șoară» și toți se nasc deja, ca »Măriile-Lor«. Sub această titlatură nu se dă.

Să ne reîntorcem însă la punctul de mănecare, — la școală, aflăm cu cale a zice câteva cuvinte și despre învățătoare.

Pe noi ne surprinde ordinul »Măriei-Sale« a Doamnei directoare. Nu ne putem explica procedura sa, nu putem afla acel motiv, care a dat naștere acestei dispoziții și nu ne putem destul mira asupra principiilor sale educative.

Pentru-că sau sunt învățătoarea cui-va, sau voesc să fiu privită de damă.

Dacă sunt învățătoare cui-va, atunci am datorința a lega strâns de mine pe învățăcei; este de lipsă a avea deplina încredere a discipulilor, pe aceia sunt datoare a-i crește bine, prevenitor, iubitor, unde însă trebuie — am să-i dedau la bine, bunăcuviință, cu tractare aspră. Învățăcelul nu trebuie să privească în mine, pe acela, care bate, pedepsește, fără pe acela, care stimulează și remunerază. Trebuie să fiu exemplu înaintea lui, după care urmând, să se fericească în cursul vieții. Dacă însă nu aș putea fi stabil ca atare, dacă există în mine grandomanie, atunci atari pasiuni să le practiciez afară de salale de în-

vătământ. Sala de învățământ să fie un sanctuar, în care mă conduce numai iubirea față de eleve. Ce am eu cu titlaturi și rang?

Dacă însă doresc să joc rol de damă, dacă aceasta o preferez, ca să fiu titulată de »Măria-Ta«, să poarte frica mea, ca în mine să privească totdeauna pe asprimea încorporată și nici când pe modesta și aievea bunăvoitoare, atunci stimabilelor Dame! țineți trăsuri, mergeți la baluri, teatru și cursuri de cai; iarna vă întrețineți la Nizza, eară vara pe Alpi undeva, impuneți, fiți Doamne, Dame; însă nu vă puneți piciorul în sanctuarele învățământului, acolo nu este lipsă de parfum! Acolo trebuie jertfire!

Pe cari nu le atinge cele scrise, nu le privească! Nu am avut scopul a judeca totalitatea, fără numai pe acelea, cari sunt astfel.

Nu ar strica, dacă domniile inspectorilor de școale ar cerceta și ar lumina pe învățătoare despre aceste scaderi afund tăietoare în viața învățământului și despre smintele lor.

D-voastră, stimatelor Doamne, căroră vă tichnește »Măria Ta«, mai bine fiți »Lelițe«. Sună cu mult mai bine și frumos aceasta titlatură confidentă de pe buzele inocentelor școlărițe, decât »Măria Ta«.

Până aci corespondentul, care se vede că are cunoștințe pozitive despre modul de tractare în această școală de stat.

Din parte-ne mai adaugem, că epitropia aleasă și învescută cu drept de control, pentru ce nu îngrijește, ca atari grandomanii să nu fie profesate și quasi transplantate în copilele acestui ținut, cari nu prea sunt dedate cu »Măria-Sa«, »Măria-Ta« și »Măria-Mea«.

Sărbarea dela 10 Maiu v.

Ziua de 10 Maiu se va sărba anul acesta în București cu o paradă deosebită, în vederea iubileului de 25 de ani dela războiul independenței.

La intersecția str. Romane și bulevardul Colței se va construi un vast și splendid pavilion, unde se va oficia Te-Deumul și se vor sfinți nouele drapele, cari se vor distribui corpurilor de trupe, care au luat parte în războiul independenței.

În jurul pavilionului nu se vor construi decât două tribune, una pentru corpul diplomatic, ear' alta pentru persoanele oficiale.

După săvârșirea Te-Deumului și distribuirea drapelilor, fiecare detașament, comandat de un oficer, care vor primi aceste drapele, vor porni fiecare la corpurile lor de trupe respective.

M. Sa Regele va primi apoi defilarea, trecând prin fața trupelor care vor fi înșirate pe o latură și alta a bulevardului Colței, cum și pe partea dreaptă și stângă a șoselei până în dreptul Monetăriei statului.

M. Sa Regina însoțită de A. S. R. Prințesa Maria împreună cu micii principii vor pleca din pavilion înaintea M. S. Regelui în trăsura deschisă și vor ocupa tribuna regală, ce se va construi la locul de defilare. În partea dreaptă a tribunei regale va sta M. Sa Regele încunjurat de statul seu major și de atașajii militari străini, toți călări și vor primi defilarea. La defilare vor lua parte 60.000 de oameni, formând 2 corpuri de armată care vor defila: infanteria pe companii în linie de bătaie, cavaleria pe escadroane, ear' artileria pe secții.

Acasta va fi ultima paradă și defilare militară ce se va face de 10 Maiu.

Defilarea se va face în ordinea următoare:

Societățile din capitală, școalele, oficerii fără trupă, școala de aplicație, școalele militare, școalele secundare cari sunt organizate militărește, infanteria, cavaleria, artileria, trupele auxiliare.

FOIȘOARA

Dragoste ori economie?

Doina lui Coșbuc? În partea ei esențială cu totul alt-ceva decât a lui Eminescu. Din doina lui Coșbuc este la iveală păsările unui ram a neamului nostru, es păsările Românilor subjugăți. Tot prin această prismă trebuiesc studiate aproape toate celelalte poezii ale lui. Cu acest mod ne vom explica pentru ce Coșbuc a scris poezia: »Noi vrem pământ«. Această poezie e scrisă pentru Români de peste munți și ne mirăm cum dl Gherea a putut-o aplica dorinței țeranului din România, dorința nu tocmai fericită, care în general țintește să 'și aibă lotul lui de 5 hectare pământ. Dar cu totul alt-ceva exprimă această poezie a lui Coșbuc. Căci în Transilvania mai toți Români își au partea lor mai mare sau mai mică de pământ.

Atunci ce vreau acești »noi«? Ei vreau țara, d le Gherea! Ei vreau ca localitățile ocupate de Români să formeze o țară românească, ear nu să fie a »a lor voștri«, a Ungurilor sau Nemților bună-oară.

Și-am vrea și noi și noi să știm
Că ne-or sta oasele 'ntr'un loc,
Că nu-și vor bate-ai voștri joc
De noi, dacă murim.

Ei bine, Transilvănenilor au unde să le stea oasele, dacă mor. Ei își au cimitire proprii stăpânite de comune românești. Dar ce folos, dacă în general partea țerei cucerită Românilor se stăpânește de Unguri, este stăpânită de ai voștri. Deci pământ au Români de acolo, dar n'au țara lor, n'au drepturile lor și ei ar vrea să se facă stăpâni pe țară. Aceasta a observat-o perfect guvernul unguresc, care a înțeles mai bine poezia lui Coșbuc decât dl Gherea, de aceea guvernul din Pesta a și oprit pe Români subjugăți ca să o declame. Căci iată ce zice poetul în altă strofă:

Ați pus cu toții jurământ
Să n'avem drepturi și cuvânt,
Bătăi și chinuri când țipăm
Obezi și lanț când ne mișcăm
Și plumb când istoviți strigăm
Că vrem pământ.

Afirm și susțin că cunosc ca și eminentul critic, dacă nu mai bine, starea lucrurilor din Ardeal și Ungaria. Dar nu cunosc

nici un cas unde Români să se fi revoltat, fiind-că nu aveau pământ. Revoltele izbucnite din cauza comasației nu întră aci. Ele sunt cu totul de altă natură, ori mai drept zis, ele sunt tot pentru »drepturi și cuvânt«, dela care apoi urmează revolte, bătăi, obezi, lanțuri și plumb când Români istoviți strigă că vreau pământ, adică drepturi; că vreau să fie și de drept stăpâni pe pământul pe care 'l stăpânesc de fapt.

Și în această luptă dintre stăpâni, Ungurii și Români stăpâniți, dl Gherea a văzut luptă de clasă domnitore dela orașe și clasă dominată dela sate. Câtă amăgire!

O repetăm din nou. Românul ardelean în privința organizației sociale, economice și chiar a celei militare este mai mulțumit decât acel din România liberă. De aceea doina lui Coșbuc, doina Ardeleanului este îndreptată contra clasei domnitore, din cauză că acea clasă sunt Ungurii, ear nu din cauză că e clasă domnitore.

Tot în acest chip vom explica și alte puncte neexplicabile, pentru dl Gherea, din poeziile marilor noștri poeți. Dl Gherea nu pricepe ce-l face pe »Coșbuc: să zugrăvească războiul în toată ferocitatea lui sinistă, ca o măcelărie de oameni, ear nu ca o trântă poetică cum e spre pildă războiul Românilor

cu Turcii, în Satira III-a a lui Eminescu... Și cât de deosebit sunt zugrăvite urmările războiului la Alexandri și la Coșbuc. Cel dintâi și în război și după război nu vede decât gloria... La Coșbuc e grozăvie înfiorătoare în război, jale adâncă după el.

Fața arsă, trupul supt
Straiul colbuit și rupt.

Și acest lucru atât de simplu dl Gherea nu-l înțelege. Dl Gherea nu pricepe că: soldatul lui Alexandri și Eminescu se luptă ca să-și apere țara și: dulce est pro patria mori. Fericit moare omul pentru patrie.

Soldatul lui Coșbuc? Se luptă pentru Unguri și Nemți. El nu-și apără »sărăcia și nevoile și neamul« ca Mircea cel Bătrân; ci moare pentru a întări pe călăii neamului și părinților săi.

Optimiști ori pesimiști? Că optimistul Coșbuc a început să devină pesimist, încă se explică ușor. Mai cu seamă după-ce a trecut în România și a văzut realitatea lucrurilor, după-ce a văzut starea noastră mizerabilă în toată goliciunea ei, ar fi absurd ca poetul țărâniei să continue a crea acele frumseși de poezie optimistă din tinerețe. Ea nu s'ar mai potrivi de loc cu actuala noastră stare economică și sufletească. De aceea

Punctul principal al sərbărilor este armata și îndeosebi schimbarea drapelului regimentelor, ale căror s'au deteriorat în război și de timp. Mai multe corpuri de armată vor primi drapel nou. Aceste drapeluri au fost confecționate la Berlin și se zice, că sunt elegante și perfect reușite.

Fiecare corp de trupă va trimite o companie cu vechiul drapel, care va fi însoțită de comandantul unității.

La locul destinat pentru paradă, la șosea, fiecare va defila înaintea de revistă pe dinaintea M. Sale Regelui și va preda vechiul drapel, primind în schimb pe cel nou.

Vechile drapeluri vor fi depuse la arsenal în muzeul respectiv.

Iubire de patrie.

Patria se impune iubirii noastre tot așa de bine, în chip tot așa de firesc, ca și Dumaezeu care ne-o dă.

Ce trebuie să înțelegem prin acel cuvânt de patrie.

Are două înțelesuri: înseamnă și țara în care am primit viața și națiunea căreia aparținem, al cărei membru, al cărei fiu suntem.

Iubirea patriei este deci un sentiment instinctiv, care se deșteaptă în noi îndată după iubirea de tată și de mamă, după iubirea celor cari ne fac să trăim, cari ne dau un loc printre frații noștri, încă din primele zile ale existenței.

În adevăr, omul, de abea născut, prinde dragoste pe primele lucruri cari îi iubesc ochii neexercitați, de locul unde a trăit, sub adăpostul părintesc, unde a încercat primele jocuri, cu soții de vîrstă sa, unde a împărțit cu ei petreceri, bucurii, mici întristări, unde s'a împrietenit cu ființe asemănate cu dînsul, unde a făcut, neapărat fără a-și da samă, experiența primelor începuturi de societate, primelor legături omenești.

Aceste naive sentimente, singurele ce prinde copilul din cuvintele, din privirile duioase ale tatălui și ale mamei sale, desvoltând simțirea sa, îl pregătesc pentru o iubire mai mare, aceea a patriei, a doua familie.

Iubirea de patrie se numește patriotism și e un sentiment nobil, încălzitor sufletului, care ne leagă nu numai de satul ori de județul în care ne-am născut, ci de toată națiunea din care facem parte, de tot finutul acela, mare, care se numește România și care are aceleași legi, aceleași ocăruiuri, aceleași dinastii. Acestea dăm de înțeles când zicem că suntem Români, adică, că ținem de Țara-Românească, precum numim Germani, Englezi, Italiani, pe cei cari s'au născut în Germania, în Anglia, în Italia, din neamul care stăpânește acele țări.

Iubirea aceasta a patriei e așa de firească, încât o vedem la toate popoarele de care a păstrat pomeneala istoria, în toate vremurile. Să începem cu anticii, cu Grecii și cu Romanii. Istoria lor e plină de patriotism,

care s'a mai văzut tot așa de tare și la alte popoare, dar' n'a putut să fie întrecut.

Priviți istoria Greciei la pagina ei cea mai glorioasă: în vremea războaielor medice. Am putea crede, că cetim istoria unei lupte dintre leu și țînțar, din care iese învingător slabul insect. Grecia învinse atunci pe mare și pe uscat, în patru bătălii: Maraton, Micale, Salamina și Platea, pe colosul Persic cu milioane de ostași și-l goni de pe pământul său pe care-l încălcase cu nesocotință.

Acele patru izbâzi minunate, cari au rămas uimitoare pentru oameni se datoresc patriotismului. Grecia antică mai poate să înfățișeze admirațiunii noastre multe alte victorii în cari vedem patriotismul câte unui om, învingînd firea și înăbușind până și iubirea de mamă.

Dintre multe altele, iată câteva pilde cari au dreptul de a rămănea întipărite în mintea oamenilor.

Atenianul Cinegir, demn frate al lui Eschile, cel mai sublim poet tragic al Greciei, apucă cu o mână la bătălia dela Salamina, un vas persan: dușmanii îi taie mîna, el apucă vasul cu cealaltă, i-o taie și pe aceasta, atunci prinde vasul cu dinții și nu-i dă drumul decât la moarte.

La poporul grecesc patriotismul bărbăților se comunică și surorilor lor.

O mamă dînd pavăza fiului ei, îi zice: »S'o aduci înapoi, sau să te aducă alții pe ea«. Alta, auzind, că fiul ei murise cu armele în mână, zise: »nu mă mir, era fiul meu«. Primind știrea, că un alt fiu al ei fugise cu lașitate, strigă: »nu era deci fiul meu«. Trebuie să mai cităm și fapta aceasta: O mamă întrebînd pe un sclav care se întorsese dela bătălie, cum a eșit: »Ți-au murit căteși cinci fiii?« răspunde: »Sclavul ticălos«, zice, »oare eu aceasta te-am întrebat; »Ai voștri au învins«, adăugă sclavul. Îndată ea se duse la templu, ca să mulțumească zeilor.

S'ar face cărți cu asemenea expresiuni de sentimente, cari erau foarte numeroase la Sparta, dar' care sunt și mai meritorii din partea femeilor.

Dela Greci să trecem la Romani, a căror istorie nu e de asemenea decât o lungă încordare de patriotism. Cartaginezii trimit la Roma soli însărcinați să trateze pacea și schimbul prizonierilor făcuți de ambele părți și trimit cu ei și pe Regulus, un general roman prins, punîndu-l să jure, că dacă împăcarea nu se ve face, are să se întoarcă la ei, dîndu-i a înțelege, că viața sa va atârna de purtarea ce va avea. Eroiul Roman sfîntul Scnatul cu putere să nu admită o pace, care o credea rea pentru țara sa. El sacrifică țării viață, soție, copii, și se întoarce la Cartagina unde-l așteaptă supliciu. Îi tăiară pleoapele și-l ținură cu ochii la soare și apoi îl puseră pe cruce.

Aceasta era oribilul sfîrșit ce călăii prăgăteau celui mai mare mucenic al patriotismului.

Dintre așa de numeroși eroi, ce au pro-

contrar sfaturilor ce le dă dl Gherea lui Coșbuc, ear dl Vlahuță în »Curentul Eminescu« generației tinere, noi i-am sfătuit pe toți poeții noștri ca să devină cât se poate de pesimiști, dacă voesc să fie expresia fidelă a sentimentelor neamului nostru.

De altfel nostim este tocmai faptul, că pesimiștii noștri ne îndeamnă să fim optimiști. Priviți, vă rog, poeziile cele mai bune ale d-lui Vlahuță și vedeți că numai optimiste nu sunt. Dl Vlahuță face ca și căpitanul care îndeamnă pe soldații săi să meargă înainte în război pe câtă vreme el întorcă spatele spre inamic și o luase la sănătoasă. Tot astfel dl Vlahuță sfătuește pe poeți să rămănea optimiști, pe când pe d-sa deja de mult, vorba ceea »Radu l-a chemat«.

Să revenim la doine și la decepționismul marilor noștri poeți, vorbim de poezii tineri. Intre decepționiști putem număra și pe optimistul Coșbuc, ca și pe O. Carp, Vlahuță etc. și încă mai mult chiar de cât pe Eminescu. Căci ce înseamnă la Coșbuc prima și ultima strofă din Doină de cât aproape o renunțare la luptă, o desperare desăvîrșită.

Copilă tu ești gata
De-apurarea să plîngi!

Și când ești tristă, Doino,
Tu inima ne-o frîngi.
Dar nu știu cum, e bine,
Cînd plîngi că 'n urma ta
Noi plîngem toți, și-amarul
Mai dulce ni-e așa.
Și toate plîng cu tine
Și toate te 'nțeleg.
Că 'n versul tîu cel jalnic
Vorbește-un neam întreg.

Rămăi, că ne ești Doamnă
Și lege-i al tîu glas;
Învăță-ne să plîngem,
C'atît ne-a mai rămas!

Da. În viersul cel jalnic al Doinei se resfrîng durerile unui întreg neam. În Doină neamul nostru întreg își cântă durerile de care moare. Și Coșbuc în culmea desperărei imploră Doina zicîndu-i: rămăi cu noi și »învăță-ne să plîngem, că atît ne-a mai rămas!«

(Va urma).

I. S. ORDEAN.

das strămoșii noștri, demni de toată slăvirea noastră, acesta e cel mai mare.

Un alt erou, Orașiu Cocles, la capetul unui pod oprește pe dușman să treacă, se opune singur unei armate care se pornea spre Roma și când nu poate să se mai împotrivească, se aruncă în fluviu și se întoarce în not cătră ai sei, cari au avut astfel vreme să se întocmească și să facă față atacului.

N'am sfîrșit dacă am căuta să dăm o schiță chiar scurtă de multele vitejii ce făptuiră Romanii, cari astfel isbutiră să cucerească partea lumii câtă se cunoștea pe atunci, pe care o civilisară și o făcură în mare parte latină, mai ales Galia, Spania, Dacia.

Să urmărim puțin istoria Romanilor pe malurile Dunării, în acea Dacie, unde-i aduse Traian, biruitorul neamului care o locuia și al Regelui ei, viteazul Decebal.

Acți Romanii desfășurară de-asemena patriotismul de care au dat așa de numeroase dovezi în Italia. Fiii lor, Românii continuatorii neamului și spiritului roman, au arătat un patriotism și mai pur decât al strămoșilor lor, căci nu era întovărit de setea de cuceriri, care cam stăpânise pe aceia.

Nouă nu ni-se poate face, din acest punct de vedere, nici o imputare. N'am luat armele decât pentru a apăra independența noastră, numele, limba, legea, usurile și religia noastră. Pentru apărarea acestor bunuri neprețuite, duserăm lupta mai bine de 17 secole, ne împotrivirăm pe rînd tuturor popoarelor, cari ne atacă. Turcilor, Ungurilor, Polonilor, Imperiului Germanilor, Rușilor, până ce aceștia renunțară la silințele de a ne împila. N'am depus armele decât față cu credincioșii Coranului, pe când înfricoșiau Europa și chiar atunci am tratat pe picior de egalitate cu ei și cu condițiunea lămurită, că independența noastră cu toate bunurile și privilegiile cari o însoțesc în chip indispensabil să ne fie păstrată și solemn asigurată.

Prin grele vremuri am trecut în șiruri veacurilor și multe a suferit neamul nostru, dar' câte fapte frumoase ne-au lăsat ca învățătură patrioticii noștri strămoși. De abea se reînființase de un secol, ca un stat de sine stătător, Țara-Românească, și se ivesc ca un falnic stejar marele Mircea, care în treizeci și doi de ani de domnie numai prin puterile ce iubirea de neam dete, și lui și supușilor sei, putu să scape țara de dușmani și s'o lase tare și temută. Mai târziu un Miron Costin, om întreg la fapte ca și la sfaturi, tot de patriotism inspirat, zice: »Să nu dăm locul, că pământul acesta frămîntat este de sângele moșilor și strămoșilor noștri«. Ear' în vremurile când împilarea a fost mai crudă, se găgește pe scaunul domnesc un Grigorie Vodă Ghica, care nu-și stăpânește mânia și durerea când vede Turcul, călcînd dreptatea, rupe o bucată din trupul țării și o robește străinului. Iubirea lui de țară l-a costat viața dar i-a dat nume fără de moarte. Aproape o jumătate de veac mai târziu, în altă parte a țării Tudor Vladimirescu vrea să pue capăt umilința de a vedea România dată pe mîna străinilor. Și el cade jertfa a iubirii de țară. Sămînța aruncată de dînsul încolțește însă și România redesteptată, călăuzită de un domn înțelept, dobîndește noi străluciri și înscrie pe lângă numele neuitat al Călugărenilor, acel al Plevnei.

Domnul țării, Carol I., devine Rege și întemeiază Dinastia națională care va fi pe viitor călăusa neamului românesc aspre vremuri fericite.

Șapte spre zece veacuri și mai bine de lupte, de frămîntări, în decursul cărora numai voinicia Românului și iubirea lui de neam l-au făcut să nu piară și apoi în zilele Regelui Carol o izbîndă mare, iată resumatul vieții noastre. De pe la jumătatea veacului trecut — al nouă spre zecelea — am intrat în rîndul națiunilor de sine stătătoare, al națiunilor cari, mulțumită libertăților ce garantează monarhia constituțională, lucrează pe întrecute la întinderea și răspîndirea cunoștințelor, la fericirea și la întărirea neamului omeneș, îndeplinind astfel tainicile și de oameni nepătrunsele hotărîri ale Proniei.

Ioan Calinderu.

Treburile orașenești.

Administrația orașului Orăștie se face prin 22 funcționari și tot atîția servitori. O ceată aceasta cu cari ai puțină guverna un corn de țară. Salariile celor mai mari sunt bunișoare, deși unii au și câte o pensie pentru oficii purtate mai înainte.

Am arătat și cu alte prilejuri, că unii dintre funcționari mai au și ocupațiuni laterale împreunate cu venite, cari le implinesc pe conta orașului și a publicului administrat de ei. Au obvenit casuri și de acelea, că dacă unul sau altul a fost silit să substitue pe atare ortac împedecat sau morbos, precum și la casuri de vacanță, mai totdeauna li-s'a votat remunerații speciale din cassa orașului. Ba unii favoriți au căpătat remunerații chiar și pentru lucrări, cari cădeau în resortul unuia sau altuia funcționar sau nepriceput în chestie sau neglijent.

Avem însă chiar acum ocazie a constata, că magistratul nostru nu măsură cu una și aceeași măsură serviciile prestate aieva și anume:

Severin Procinkievicz, expeditor magistratual, cel mai dexter scriitor dela oraș pentru toate trei limbile protocolare, recunoscut manipulant de cancelarie, cu cualificație de notar, care până în anul trecut tras plata staverită de 30 ani, a căruia salar abea acum s'a ridicat la 560 fl., după-ce un scriitor a abzis în urma bătrănețelor, purtînd și mundarea actelor alor patru referenți în restimp de 33 zile, a cerut la șeful magistratual oare-care remunerație, pentru serviciile prestate dela 7—12 și 1—7 oare. Ce mare i-a fost mirarea, că magistratul cu majoritate de voturi a rieptat cererea sprijinită de primar, care singur nu mai știe și cunoaște aptitudinea acestui funcționar conștiu, diligent și născut pentru cancelarie. Urmarea a fost, că acum numitul amplotat își face numai acele lucruri, pentru care este menit și care cad în resortul său.

O dovadă mai mult, că la magistratul Orăștiei se purcede după așa numitele clicării, sau după-cum unul sau altul se știe linguși și juca o rolă fățarnică. Ne miră, cum de dl primar suferă o astfel de tactică, prin care ambiția unui funcționar isteț se mortifică? Atari stări bolnăvicioase vor contribui numai la o administrație rea, care și de altcum nu stă în oare-care lumină splendidă, după-cum se vede în firul ședințelor reprezentanței orașenești.

Tot cam așa a pățit'o acest funcționar și în anul trecut, când reprezentanța i-a votat o remunerație specială, care conclud a fost apoi recurat de unul pus la cale.

Modestia lui S. Procinkievicz i-a demandat a-și revoca cererea și așa recursul a devenit fără obiect.

Expeditorul amintit a scos în rînduri carul administrației înglodat la calea bătută, ceea-ce se știe prea bine. Să ne revocăm în memoria socoatele orașenești pe mai mulți ani, tabele de dare, socoate lăsămîntare pupulare și multe altele.

Argus.

ECONOMIE

Îngrășământul verde.

Câte odată se samănă hrișca, sêcara, trifoiul, mazêrea, mazăricea și alte leguminoase pentru a fi întoarse și îngropate ca îngrășământ verde. Această întrebuintăre a plantelor nîs'a transmis dela cei vechi. Grecii întrebuintau bobul ca îngrășământ verde.

Theofrast, în Istoria plantelor, spune că pe timpul sêu, în Macedonia și Thesalia, sê îngropa bobul în floare. Românii, în locul bobului, întrebuintau lupinul. Varron zice: Câte odată se samănă unele vegetale nu pentru a ne da recoltă, dar pentru folosul recoltei viitoare: pentru-că, consindu-le și lăsându-le sê putrezească pe loc, aduc pământul în stare mai bună. Astfel când un pământ e sêrac, e obicei, în loc sê-l gunoști, sê îngropi o recoltă de lupin (*Lupinus lutens, albus*, plante din familia leguminoaselor) înainte de formarea tecilor; câte odată se întrebuintează îngrășământ verde și sê îngroapă bobul, înainte ca tecile sale sê fie coapte.

Se crede de toată lumea, zice Pliniu, că nu e mai bun îngrășământ ca o recoltă de lupin, înainte de formarea tecilor, îngropată cu plugul, sau mănunchi din această plantă cari se taie și sê îngroapă la rădêcina arborilor și a vișei de viie. Asemenea agronomul roman Columella zice, în calendarul sêu pe luna Maiu, »câ toți cari au samănat lupin pentru îngrășământ, la finele lui Maiu trebuie sê-l întoarcă și sê-l îngroape cu plugul«. Palladiu zice: »în Maiu e timpul sê îngropi cu plugul lupinul ce s'a samănat pentru îngrășământ«.

Și în Septemvrie: »În această lună spre a îmbogăți pământurile sêrace sê samănă lupin în a 13-a zi, și după-ce a rêsărit sê întoarcă cu plugul ca sê poată putrezi în pământ.

Cuget, zice Columella, că dacă îi lipsește gunoiul cultivatorului, el nu trebuie sê uite a recurge la lupin; căci dacă samănam lupinul într'un câmp sterp cãtră 18 ale lunii Septemvrie, și dacă la timp îl întoarcem și îl îngropăm cu plugul sau cu casmaua (hîrlețul), el produce efectul celui mai bun îngrășământ (cea mai bună gunoie). Trebuie sê îngropăm lupinul în locurile nêsi-poase, când înflorește pentru a doua-oară, și la a treia înflorire în terenurile tari. În primul cas îngropăm lupinul când e încă fraged, ca sê putrezească repede și sê se amestece cu solul. În al doilea cas (pământurile tari) lăsăm a se mai întări (coace) trunchiurile lupinului, ca sê poată ținea mai multă vreme bulgării tari în stare de divisiune.

* *

Prin urmare vedem că Românii, strămoșii nostri, erau foarte băgători de seamă la lucrarea îngropării unor plante întrebuintate pentru îngrășăminte. Poate din lipsă de îngrijire practică îngrășământul verde n'a reușit bine în unele locuri, având succes mic, și au reușit în alte localități, fiind lucrarea bine executată de persoane capabile.

În Italia se întrebuintează astăzi foarte mult îngrășămintele verzi. Practica samănatului plantelor diferă însă de aceea a Romanilor. În unele părți

ale Toscanei cultivatorii samănă lupinul pe la 15 Iulie, în același timp cu napul de miriște, în pământurile arate de două-ori, după care s'a luat recolta rapiței. În luna lui Octomvrie lupinul se taie cu casmaua și sê îngroapă în șanțuri. După aceasta se samănă grâul. Câmpurile cultivate în felul acesta produc în vara următoare o recoltă de grâu foarte îmbelșugată.

În jurul Milanului (Italia) se samănă foarte des ridichile și după-ce au rêsărit se întorc și se îngroapă în pământ; alți cultivatori samănă linte pe care o întorc și o îngroapă în sol când s'a desvoltat bine.

Italianii, spune Vincenzo Janara, pun bobul în luna lui August în pământurile destinate pentru cânepiști (canapari) și după-ce a crescut în luna lui Noemvrie, întorc bobul și-l îngroapă cu casmaua, ca sê îngrășe pământul și sê-l pregătească pentru cânepă: și în adevăr acesta este cel mai bun și mai lesne mijloc ce se cunoaște pentru a gunoi pământul.

(Va urma)

S. P. R.

NOUȚĂȚI

— **Alegere de deputat.** În urma denumirii de comite suprem a deputatului dieta, Barcsay Kálmán, a devenit hatuală și acută alegerea de deputat în Deva și cerc.

Unele foi din capitală au vestit, că partidul liberal ar fi candidat cu unanimitate pe gróf Toroczky Miklós, cunoscut dela întreprinderea cu conservele, societate pe acții [care stă aproape de licuidare și care nu s'a sfitit după-cum se bucinase la înființare, încât am înțeles dela unii acționari. N. R.]

Față de această veste președintele partidului liberal din Deva, László Ignácz, anunță prin foi, că nouă din zece părți a alegătorilor din Deva au candidat pe inspectorul de școale reg., Réthi Lajos.

Precum sê vede, animositățile sunt în creștere pe lângă alegerea de deputat în cercul Deva. Suntem curioși, că alegătorii pasiviști români cu care sê vor arunca în luptă și peste tot vor ținea cont de scrisoarea din Vinerea sau din Birchiși?!

— **Descoperire de mine.** Alexa Matei din Costești cu Avram Vlădău din Ludești au descoperit pe hotarul comunei Costești (*Kosztésd*), *pretura Orăștiei, comitatul Hunedoarei*, minerale, cari conțin aur și argint, precum și graphit. După aflarea acestora imediat și-au procurat 20 îndreptățiri de exploatare (surfuri) dela căpitănatul din Zlagna.

Deoarece descoperirea acestor minerale sunt promițtoare și fiind-că acestor țărani le lipsesc speșele de continuare, ne roagă a aduce la cunoștința publicului această împrejurare, cu scop de a se afla capitaliști, cu cari sunt aplicați a face oare-care pact pentru continuarea lucrărilor costisitoare. Celelalte foi sunt rugate a publica această descoperire.

— **Taflan în Bulgaria?** Se știe, că Ioan Taflan, care fusese condamnat toamna trecută în Brașov, la 7 ani temniță pentru omor, a scăpat din mâinile păzitorilor tocmai când era sê închidă poarta penitenciarului după el. De atunci nu s'a mai auzit de el, decăt odată, când se spunea, că s'a dus la Buri. Ziarul »Br. L.« din localitate spune acum, că s'ar fi descoperit, că Taflan ar fi în Bulgaria, administrator de moșie.

— **Necrolog.** Subscrișii cu inima înfrântă de durere, aduc la cunoștința tuturor amicilor și cunoșcuților, că mult iubita lor fiică **Maria Mușă** după îndelungate și grele suferințe, și-a dat nobilul sêu suflet în mâinile Creatorului Lunil, în 12 Maiu st. n., la 12 oare noaptea, în etate de 13 ani.

Rămășițele pământesti ale scumpei defuncte se vor depune spre vecinică odihnă, Mercuri, în 14 Maiu st. n., la 3 oare d. a. în cimiterul gr.-or. din Hunedoara.

Dormi în pace inger blând! Daniil Mușă, ca tată. Cornelia Mușă, ca mamă.

— **Biserică zidită dintr'un singur pom** se află în Santa-Clara, în California. În anul 1853 se ținu în această regiune primul serviciu divin al baptiștilor sub un stejar uriaș. Când comuna bisericească voi sê și zidească biserica, alese pentru biserică chiar locul, pe care stetea stejarul. Stejarul uriaș, care își arunca umbra peste zeci de chilometri în lături, fu tăiat într'o înălțime de 25 stânjini deasupra pământului, ear' trunchiul fu scobit și folosit ca turn al bisericii. Partea tăiată a stejarului se folosi la zidirea bisericii și când fu gata, mai rămase din stejar 1200 stânjini lemne de zidit. Biserica, care aparține între curioșitățile comunei Santa-Clara, e de 30 stânjini de lată și 70 stânjini înaltă.

— **Venin în loc de medicină.** În Vaskut a căzut Luni jertfă neprecauțiunii d-na Ludovic Jureczki. Femeea era abea de un an căsătorită, și născuse în sêptemăna trecută un copil. În urma nașterii femeea se îmbolnăvi de friguri și medicul îi prescrie medicină. Luni după amiază femeii i-se făcuse rău și ceru dela servitoare ca sê-i dea medicină. Lângă sticluța cu medicină mai era însă o sticlă cu sublimat. Când după aceea femeea se svîrcolia în pat în chinurile cele mai grozave, familia trimise după medic, care constată înveninarea. Cu toate stôrțările doctorului, femeea nu mai putu scăpa cu vieață. D-na Jureczki în urma ranelor interne cauzate de veninul luat, după o oră muri.

— **Din vremea Patriarhului Avram.** Morgan, arhiologul renumit francez, cu mai muți specialiști se ocupă acum cu aranjarea lucrurilor găsite la Susa, în »Grand Palais« din Paris. Nu peste mult le va expune pe toate. »Aceste obiecte găsite — așa s'a exprimat însuși Morgan, sunt foarte interesante din punct de vedere istoric și literar, căci prin ele reușește deși numai în trăsături, a pune vieața în istoria Elamului. Obiectele sculptate de bronz și de email ne învață pe ce nivel înalt au stat lucrurile artistice în secolul al 18-lea înainte de Crhistos. De obicei foloseau lut pentru gravurile decorative din Elam; toate actele de valoare și contractele comerciale, erau eternisate în modul acesta. Pentru-ca sê împedece falsificarea actelor, au inventat un mod particular: Adecă contractul îl gravau pe suprafața laturii, pe urmă îl ardeau pe jumătate și-l acopereau cu un strat de lut. — Dacă cele două părți se certau, judele spărgea acoperișul, care apăra textul original și judeca după acestea. Cea mai importantă din descoperiri însă e peatra înaltă de doi și jumătate metri, pe care a găsit-o în earna trecută. E acoperită des cu semne nenumărate, pe lături cu un bas-relief, care înfățișează pe Rhammourabli, regele Babilonului, contimporanul lui Avram, rugându-se. Textul conține legile, pe cari regele Babiloniei le-a făcut pentru codicele penal civil și comercial. Textul se începe printr'un stil clar și la înțeles, ceea-ce adevăresc și rîndurile: »Dacă se aprinde o casă și cineva alergând sê o stingă, pottește averea proprietarului, fură ceva din ea, sê se arunce imediat în flăcări. Dacă cineva face o gaură în zidul unei case, ca prin ea sê pătrundă în lăuntru și sê fure, și-l prinde, trebuie omorât imediat, și îngropat în același loc. Dacă cineva a omorât boul altuia, tratându-l rău, trebuie sê-i dea proprietarului alt bou. Dacă nu-i contract, legea nu poate aduce judecată.« Acest act e important și din punct de vedere al originii legilor noastre.

— Guvernul din Pieretti face raport guvernului din New-York, că la 10 l. c. a erupt un Vulcan cu toată puterea, încât lava aruncată din crater acopere împrejurimea.

Locuitorii orașului și 15 nave sunt nimicite. Abea se poate scuti ceva. Vulcanul continuă cu aruncatul lanii în mod înspăimântător.

— În »Wenedig în Wien«, locul de distracție al Vienezilor, a erupt un foc teribil.

Mulți oameni au căzut jertfă flăcărilor elementului distrugător.

Concertul D-nei Irena de Vladaia.

Intigența rom. din Orăștie invită respectuos la CONCERTUL care 'l va da Sâmbătă, 17 Maiu st. n. în sala »Hotelului Transilvania« cu concursul D-nei Irena de Vladaia, primadona dela opera din București, al doamnei Maria S. Corvin jun., al d-șoarelor Veturia Corvin și Iosefina Glodariu și al d-lui Gr. Savu, artist dramatic, cu următorul

PROGAM:

Partea I.

1. Gounod: »Balada și aria bijuteriilor« din opera »Faust« D-na Vladaia. 2. *.* solo executat la pian de D-na Corvin. 3. Adam: »Arie indiană« din opera »Daș fi Rege« D-na Vladaia. 4. Eminescu: »Versuri« DI GR. SAVU. 5. Strauss: »Cântec țigănesc« din opera »Voivodul Țiganilor« D-na Vladaia. 6. *.* »Monologuri« DI GR. SAVU. 7. a) Verdi: »Cavatina« din opera »Traviata« D-na Vladaia. b) Parasciv: »După fragi și după mure« D-na Vladaia.

Partea II.

8. Bizet: »Habanera« din opera »Carmen« D-na Vladaia. 9. *.* solc executat de D-șoarele Veturia Corvin și Iosefina Glodariu. 10. Lecocq: »Boléro espagnol« D-na Vladaia. 11. Coșbuc: »Doine și balade« DI GR. SAVU. 12. De Vladaia: »Doina olteanului«, cântată de D-na Vladaia. *D-na Vladiua va cânta »Habanera« și »Bolero« în costum espagnol.*

Prețurile: Loja 12 c., loc I. 3 c., loc II. 2 c., loc III. 1 c., parter 80 fil., galerie 50 fil. Venitul curat e destinat pentru un scop filantropic.

Inceputul precis la 8 ore sara. Bilete sê găesc de vânzare la Librăria H. Graef și sara la cassă.

Aflăm de prisos de a mai comenta acest program splendid și compus cu atâta gust. Aflăm de prisos ori-ce încercare de a aduce elogii D-nei de Vladaia fiind renumele ei destul de cunoscut. Rugăm însă on. public sê binevoască a lua la cunoștință, că Petrecerea meseriașilor români din Orăștie, anunțată pe aceeași zi, este amănată din considerare față de Concertul D-nei Vladaia. Mulțumită bunăvoinței conducătorilor dela Reuniunea meseriașilor români, va avea întreg publicul posibilitatea și totodată și datorința de-a participa la Concertul primadonei dela opera din București.

Situațiunea agricolă.

În Ungaria. Pe basa rapoartelor întrate până la 30 Aprilie a. c. dela referenții agricoli permanenți, ministeriul de agricultură a publicat obicinuitul seu exposeu, din care scoatem următoarele date: În jumătatea a doua a lunii Aprilie a umblat timp schimbăcios, nefavorabil și rece; în toată țara a căzut brumă, în unele regiuni temperatura a căzut până la 6° sub zero. Într'aceea au urmat ploii reci și în multe locuri a nins. În urma acestora plantele nu s'au putut desvolta în mod normal, ba pe alocurea au dat chiar îndêrêt. Sămênăturile de toamnă, cari de altfel iernase bine și erau destul de rezistente, s'au îngălbinat, ear la grânele de toamnă se ivesc parțial pete de rugină. — În urma timpului nefavorabil au suferit pagube simțitoare: pomii, viile și plantele din grădină, mai departe păstăioasele și indeosebi sămênăturile de rapiță, plantele de nutreț și livezile... Grânele de toamnă

în cele mai multe regiuni sunt în stare mulțumitoare, în parte foarte bune. Plivitul este în curgere; în asemănare cu an, trecut s'au ivit de astă-dată mai puține burueni. Vermii și insectele au cauzat pagube numai în mod sporadic. Situațiunea săcărilor de toamnă până în timpul din urmă a fost în general îndestulitoare; asemenea și a oarzelor de toamnă; oarzele de primăvară însă au suferit în multe locuri din cauza timpului rece și a înghețului, cum și din cauza insectelor și vermilor. În regiunile muntoase încă nu s'a sfârșit cu sămănatul oarzelor de primăvară. Ovesele au resistat binișor timpului caprițios din Aprilie și în cea mai mare parte sunt frumoase. Sămănatul de rapiță le-a stricat aproape pretutindenea gerul din urmă, care în unele locuri le-a nimicit total; unele insecte și gândaci încă le-au cauzat stricăciune. Cucuruzul în mare parte a fost sămănat, cel răsărit a fost însă pe alocurea nimicit de ger și a trebuit sămănat de a doua-oară, mai cu seamă în Ardeal. Cartofii răsăriți, în regiunile sudice și dincolo de Dunăre, au fost rău vătējați de ger și brumă. Plantele de grădină, curechele și păstăioasele din cauza secetei și răcelei se desvoaltă încet, cele răsărite au fost în partea cea mai mare nimicite de ger și brumă. Hemeiul încă a fost vătējaț de ger și brumă; dar de altă parte timpul rece a împedecat purecii de hemei în devastarea lor. Și cănepei și inului, ce au răsărit, le-a stricat gerul în multe locuri. Plantațiunile de tutun se desvoaltă

încet în straturi. Napii de zahăr și de nutreț răsara aproape pretutindenea. În unele locuri s'a început săpatul și răritul. Cei stricați de răceali se înlocuiesc prin noue sămănaturi. În multe locuri cauzează pagube musca de Hessa, purecii de pământ ș. a. Plantele de nutreț. Trifoiul roșu și lucerna au fost împedecate în dezvoltare de frig; ear mărăcihea a suferit de secetă și frig. Săcara de nutreț în unele locuri a fost cosită; ear cucuruzul de nutreț se samăna acum. Iarba din livezi și pășuni se desvoaltă foarte încet din cauza timpului rece și a secetei. Viile au suferit în unele locuri mari pagube. Acestea s'ar putea îndrepta numai prin ploii calde și un timp dulce și tare favorabil. Speranțele unei recolte abundante de poame au fost nimicite prin gerul zilelor ultime din Aprilie. Soiurile târzii și în regiunile muntoase, unde floarea n'a dat, nu au fost expuse la pagube așa însemnate.

BIBLIOGRAFIE.

Oficiul protopresbiteral gr-or. atrage atențiunea preoțimeii și învățătorilor tractuali la procurarea opurilor:

1. Metropolia Românilor ortodocși din Ungaria și Transilvania, studiu istoric de Dr. Ilarion Pușcariu, și

2. Drepturile și datorințele învățătorilor români traduse după Dr. Mihai Szabó, prin profesorul Eugen Zaslo. Ambele aceste opuri se află în deposit în cancelaria oficiului protopresbiteral gr-or. din Orăștie spre a se distribui preoților, învățătorilor și altor dotori cu prețurile originale.

» *Vechile episcopii românești a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Belgradului*, recenta operă a d-lui canonic Dr. Augustin Bunea, a fost foarte favorabil apreatată de întreaga presă rom.

Bărbații competenți încă au adus cele mai frumoase laude acestei scrieri.

Un distins academician, profesor universitar și istoriograf din București, a numit această scriere și cele anterioare ale d-lui canonic: „*mărgăritare scumpe*”.

Un alt ilustru profesor universitar din București și neobosit scrutațor pe terenul istoriei naționale a scris autorului: „*Ai făcut cea mai bună carte de istorie ce a eșit de multă vreme în Ardeal*”.

Ear' unul dintre cei mai mari scriitori români, și factorul principal a noii direcții literare a scris autorului, că: „*din concludsiunile ei a recunoscut cu adăncă bucurie acel spirit de necondiționată iubire a adevărului, care începe în sfârșit a da valoarea istoriografiei române*”.

Vă rugăm deci P. T. D-le, să binevoiți a conlucra la răspândirea acestei scrieri de valoare, și prinaceasta a face posibil autorului, să înzestreze literatura noastră și cu alte scrieri istorice.

Un exemplar costă numai **2 cor. 50 fleri** și se poate comanda fie direct dela autor, fie dela subscrisa. Expedarea se face imediat după primirea banilor.

Adm. Tip. sem. in Blaj.

„Donau“

societate de asigurare concesionată în Viena

Asigură în condițiunile cele mai avantajoase:

a) **Contra daunelor de foc**, edificii de locuit și de economie, magazine de mărfuri, mobile, îmbrăcăminte, rufe, **cară și vite** de tot soiul, produse de câmp și de recoltă.

Asigurare favorabilă în paușal și în condiții avantajoase, mai departe: biserici, școli, edificii parohiale și edificii domeniiale, stabilimente de fabrici, mori etc.

b) **Pe vieța omului** în combinațiuni deosebit de favorabile, capitalele asigurate se pot tolosi atât pentru asigurarea viitoriului familiei (cas de moarte) cât și în cazul ajungerii unei etăți fixate a asiguratului și anumit după patru prospecte deosebite.

Informațiuni se dau și oferte se primesc la „**Dacia**” institut de credit și economii, societate pe acții în Orăștie ca **Agentură principală**.

„D A C I A“

institut de credit și economii, societate pe acții.

Reședința societății: **Orăștie** (Szászváros, Broos).

Birourile societății se află în casele proprii:
(**Strada Berăriei nr. 12 lângă posta regească**).

Capital social 100.000 cor.

Operațiunile societății sunt:

A) primește depuneri spre fructificare.

a) *depuneri* fără anunț până la 100 cor. 5 $\frac{1}{2}$ %.

b) *depuneri* mai însemnate cu anunț de un an cu 6%.

c) *depuneri* făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale ori cu scop de binefacere cu 6%.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut.

Regulamentul special pentru depuneri se cuprinde în libelul de depuneri.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se rezolvă fără întârziere.

B) Acoardă credite personale pe lângă cambii sau obligații cu caventați.

C) Acoardă împrumuturi pe efecte.

D) Acoardă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară.

E) Institue ramul de amanetare pe aurituri, argintării, pe lângă dispozițiile legale existente, procurându-și concesiunea forului competent.

F) Cumpără și vinde efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

G) Cumpără și vinde realități.

H) Cumpără și vinde ori-ce lucruri mobile.

I) Tot felul de întreprinderi comerciale și economice, în societate cu alții ori singură.

K) Finanțează patente.

L) Arăndează și exarăndează realități și alte drepturi și întreprinderi de tot soiul.

Direcțiunea.

„Minerva“ inst. tipogr., societate pe acții

in Orăștie Szászváros.

Opuri ———
Bilete de log. ———
Broșuri ———
Circulari ———
Bil. de vizită ———
Invitări ———
Bilanțuri ———
Acții ———
Cap. de epist. ———
Placate ———
Ord. de dans ———
Adrese ———
Compturi ———
Note ———
Preț Curent. ———
Anunțuri ———
Registre ———
Imprimate ———
Couverte ———
Bilete de cun. ———
Etc. etc. etc.

Există deja de 14 ani și este provăzută cu tot felul de material necesar, ca ori-care altă tipografie.

Institutul Tipografic

„*Minerva*“

pe lângă că efectuește ori-ce comande repede și cu prețuri moderate, se îngrijește totodată ca toate acelea să fie estetic lucrate și fără erori.

Până de present se bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acuratețea cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca unica tipografie românească în acest mare comitat, se roagă de binevoitorul sprigin al celorlalte institute rom., precum și al privaților.

